

Angela Duval

Perh. c'hoari

Anjela Duval

— AR BERN KEUNEUL —

— Komedienn maeziadel
en
un arwest —

— Da baizanted yaouank
ar C'hozh Varc'had —

Tudennoù :

Erwan : an tad

Herve : ar mab

Vetig : ar plac'h yaouank.

Holl int gwisket
gant dilhad labour.

An divizon a dremen en-dro d'un
toulloù fagodennoù Kemend.

... AR BERN KEUNEUD ...

I-E

— Kentañ diviz —

Erwan

A 10 Kregin da stevin ur bern Keuneud

— Na dalvez ket ar boan bezañ
ur paizant ma n'hell ket unan
bezañ Mestr er gêr... Kann,
n'oulañ ket e Teufe kement
hini, zo da sevel e fri da
welout petra dremen em forzh
ha pehañ emañ kont e
toul va ddr! Sell...

(Lakaat ra ur fagoden a
bleen war an douar) Ez an
da stignañ ur rideoz dezho,
ha!...

(Sellout ra Erwan etresek ar

(L)
- seladuerien)

- Na vijent bet c'hoazh tud
ha a vije tu d' o dakempredin,
met hola ! An dud-man, zo ken
faëus, na gomzont ouz den. Hag
un dimezellig a zo en ti ha
n' emañ ket he davalagad ganti
e godell he davaner ... Na !

(Distenn ra ur fagodem all)

- aze ! evel-se na welo mui petra
an dimezell !

(D'ar seladuerien).

- Met n'on ket ken sod hag am
eus feson. Lezel a rin un tamm
toul er bern : un doare lochiq. ha
dre an toul-se me 'welo, hep
din bezañ gwelet, petra dremm
e ti va amezeg.

(Distenn ra da daporit ur
fagodem all. Gwelout-ra e val
Heve en tu all d'ar porzh)

- Eil diviz -

Erwan

p 5
- Ale ! Herve ! N'out ket gwell
chälet hiziv da zont da zikour
da dad avat !

Herve (en tu all)

- Tiwn ! aïon ! (= erru on)

Erwan

- N'ouzon ket kaer petra a zo
a-dreuz gant hemañ ? Na tamm
ket a-strois war al labour hiziv.

Herve

- Graet 'm eus un tamm briz-
kontañ d'ar c'heunend, va zad.
Unnek-ugent 'zo e tu ar
Park-Kreiz ha pempzek-ugent e
tu Park-an-traou.

Erwan

- Pempzek-ugent ? Sant Salver
ar Bed briniget ! Ma !... Bez
out te ur mailh da gontañ
dre ugent... Va fadtr paour, ur
vezh eo dit drailhañ ar seurt
brezhoneg-se. Lavar tri c'hant

(5)
ta, mabig.

Herwe

X — Ma, va zad. Tri c'hant, hag
unnek-ugent, hag ar pezh a zo
aman a-stlabez tro. E ger : se
na savo ket c'hoazh c'hwec'h
Kant. N'ouzon ket da betra eo
deoc'h bezan steuet ho fenn
ken hir-se. Ne savo ket
uheloc'h eget beg va fri!...

Erwan

2 — Ur bern keuneud n'eo ket un
tour, ha heman mar gall tapout
e c'hwec'h triatad eo tout ar pezh
a fell... Gant ma vo mouchet
ar gwell ouzh ar pezhien
Kurius-se!

2 (Tanan. revont pep a sigaretenn,
Herwe

X — Ma! bez e vo heman un tarin
a vern keuneud!

Erwan

p 6 — Seladon ta paotr, marteze

(p. 6)

ben ar fin ne vo ket ken
divalo hag e sonjez. Tr fagod-
man n'int ket fagod tremenet
dre c'houl Herri! aezet da darbar
ha buan da dervin. Tr re-man
o deus o hed hag o lec'hed.
N'eo ket skubeldennou int, na
pompinellou kennebeut. Ha
pakel start!... N'eo ket fagod
kariou int: nav sparfell ne
oant ket gouest da dapout
ul laouenan ebarzh.

Herve

- Ya, ya, va zad, gouzout a
rit labourat end-eeun ha
desket hoc'h eus di o mab ar
richer war-ke-hed. N'am
eus ket ankouet an istor
ho poa kontet din an deiz
kentañ ma oan aet di ho
heul di amarrin kenneud:
istor an tonton August.
Erwan.

- N'eo ket un istor, va mab, un dra wir eo. Ya, trizek ugent fagodenñ geunend en deoba pakek abgust en e zewezh d'an oad a seitek vloaz. Hennañ, te oar, oa ket graet gant fri ha kasch-sabot. Na blev oa ket ivez war balvion e zavaarn.

Herve

- Me garfe bezañ gwelet fetoze stumm fagod oa ar re-se sur awalc'h oant stultek!...

Erwan

- Oant ket mañet da dervin mab. D'ar c'houlz-se oa klask war an dañves-tan, n'eo ket bremañ! Bremañ? Hemet gar... tredan... mazoù ha kement loustoni zo kont. Ampoezonin saint an dud erfin. Ya! Pa sonjan ez eus tud hag a zo god awalc'h da stoufan net o siminalou!...

(5)
Hag ar faverkaezh tud kozh
na welont mui un tamm tan
e-pad deiz-ha-vloaz....

Herwe

- Eveldoc'h, va zad, me a blij
din un tantad tan en oaled
ke gavan ket degemerus un
ti hep tan. Un dra bennak a
vank ebargh.

Erwan

- Ya, va mab, gouzout a rez
petra eo tristan tri dra : zo
war an douar?... : Un dast
hep bara - un oaled hep tan
hag un ti hep gwreg....

Herwe (outan e unan)

- un ti hep gwreg!... Ma, va
zad, dek vloaz zo on o labour
rat ganeoc'h ha biskoazh n'am
boa gwelet ober ar bern keumeud
aman. Petore sonf zo deus
deoc'h 'ta. Aman e erru ar
pevar avel ruz, mont a ray

(6) ✓ tog ar bern gant ar foelte, Ha
gant dour an doenn hag ar
glaw-foett a vreino ar c'heunne

Erwan

- N'eus netra gwelloc'h eget
pevar avel huz da sec'h han
glaw-foett. Ha neuze, va
song em eus.

Herve (sioulrik)

- Me ivez : m eus va song!

Erwan

- Ya, va song : m eus, ha te
Michaels ac'h eus divinet va
song Herve ? Rak n'eo ket ken
togn-se da spered va mab.

Herve

- A gar deoc'h ? Ma ! ar bern
keunne-mañ a gredañ a vo
togn bepred!

Erwan

✗ - Tisa va mab, n'emañ ket da
sautout er gêr-hiziv ? Ne rez
nemet ober goap hag enebañ.

(p7)
Me n'em eus tamm c'hoant
ebet da farsal te oar? Traou
sirius a zo dindan ar bern
kenneud-mañ.

Herve (o c'hoarz hin)

- Traou sirius dindan ar bern
kenneud! Me sonje ne veze
kavet nemet touseged ha
melc'houd krogetek dindan
ar bernion kenneud, va zad?

Erwan (droug erwan)

- ~~Ea~~ Kavet e vez ivez a wechou
un heurechin bennak. Unan
hantaal ouzhit te Herve. Rak
hiziv e kredañ out aet en
kroc'hen un heurechin.

Herve (o tastaat kenneud
d'e dad).

- Met lavarit din 'ta 'va zad
eus petore traou sirius e
fell deoc'h komz neuze?

Erwan (oc'h a'fenn kenneud,

- Ar bern kenneud-mañ a

(9)
fell din sevel aman evel ur
vogerenn etre an div goumanant
an daou venaf, dre ma ne blij
ket din bezant spiek gant tued
an ti-all.

Herwe (outañ e-unan)

- He welin mui betig!

Erwan

p 8
- Gouzout a rez: abaoe dek vloaz-
zo n'hon eus graet komers ebet
gant an dud-se, ha va rezon-
am eus. Me n'on ket ur vilin-
avel nag ur vardell-dro!

Herwe

- Ma, biskoazh, va zad n'hoch
eus displeget din ez-sklaer ar
rezon-se hoch eus da gaoz
imor ouz h'on amezeien nesañ.

Erwan (paeus ha da vevin)

- Ma! deuet eo an eür hag an
amzer dit da glevout. Setu:
« Sonf ac'h eus eus an tonton
visant?

Herwe

(p8)
— Ya, souf mat, m' eus : Ni lāre
a wechoe "konton foett-boutig"
outañ, ni bugale ar c'kontre.
sodih' rae !...

Erwan

— Vitan, oa ur paotr evel
ma omp a omp ! Dizrouk
arwalch, met gwell gantan
daru vannac'h eget unan :
un, ever, fall a dour, ha
paotr disourci. N'oa ket
ur paotr nec'h et gant Samon.
Met en e gozhni oa in em
garet berr an trasu gantan.
N'oa ket c'hoazh d' retred
evit al labourer-douar d' ar
c'houlz-se. Ha na oa ket
den da astenn e zorn, memes
d'e familh.

Toullet an boa bet kaoz
dezhañ diwar benn e d'ammig
peadra, am life bet prenet

(8)
awalc'h digantañ, da baëañ
dezhañ un tamm ar bloaz en e
ver. — Biken, emezan na werzhaiñ
tra va zud, gwelñ vefe ganin
mervel gant an naon. — Oan ket
bet distroet war ar gaoz e
c'hellez kredin.

Herve

— Se rize bet joaniañ anezhañ.

Erwan

— ac'hanta, va fater, araos
c'hwech miz goude oa Krog
hon amezeg e peadra Visant.
Donobek gantañ ar paotr Krog.
Un trubard!... Prenañ digant
va zontor duar hag a voe
bet di hon zud Krog!... Aze,
e toull va dvr... E oa va
dvr teil, va hanvez o vint
war e brad?.. Un trubard
ja lavarañ!

Ha c'hoazh, hervez voe bet
kontet din en dije c'hwant

an taskagner. mañ da rac'hoar
pa diflip'e ur yar bennak
diñ da vont war e brad!

Kroget oa ar fañ ennon
ha savet am boa ur
c'hlud nevez d'ar yer er
puezh biñ. Prest goude
am boa lakaet ober ur
fozell da zastum an dour
hainoer. Felle ket diñ
evelkent temziñ e brad d'an
astron-se! Met an dro-se
n'eo ket ankouet abaoe.

Herve

— Ma va zad! Evel ma vez
laret: n'eus droug ebet a
gement na servijfe d'ur
vad bennak: Anez da se
n'ho pije c'hoazh fozell
ebet da zastum ho tour-Teil
hag ar yer marteze en dije
bet aldimig e lod frank outo-
bep bloaz.

(9)

Erwan

- Fent ha goap a ~~raez~~ c'hoazh
ken ma lakaes droug ennoñ.
Gant an arc'hant am boa
dispiquet da se am bife
prenet al lodenn deuet. se
hag a zo kollet evidomp bremañ
Rak liken m'am bo brog enni
ken, nag un devez goude liken
wez...

Herve (soul)

- Marteze! - (Die dad) A! un
devez 'zo c'hoazh goude liken?

Erwan

- sell! da vamm o c'herwel
ac'hann. Moarvat eo erru ar
marchadour saout war e giz
gant ur sac'had gevier all.
Trabal vo dezhañ kontañ re
a lerbaj din, pe mañ o vont
da goubi avel digarinn.

Herve

- Ya, va zad n'oc'h ket immet

Haer hizer war a welan,
Errom (rent)

Dalch te gant da labour
Brennük e reformin.

(Herre a astenn Keunend
goude began tanch ur sigaretenn)

H.V.

— Trivet diviz —

(Gwelout a reer ur plac'h
yaouank o tastaat drem ar bern)

Vetig
— Herre! Poanian rez aze!
Herre

p40
— Ya, Te an hini eo 'zo aze
Vetig.

— Met oc'h ober petra i zfoeltr
out evelse?

Herre
— En gwelout a rez, Oc'h esa
ober ur bern Keunend.

Vetig.
— Ur bern Keunend? Ma! plasain

(10)

mat a rez da vern Keuneud paotr.
Mec he vo gwelet netra gant da
vern Keuneud Herve (war un ton trist)
Ha n'hellin mui da welout!

Herve

— O! he vero ket uhel! Hag un
tamm lochig a chomo er c'hreiz,
(kluchañ ra Vetic da sellout dre
an toull): An toull a gompze outañ
Erwan.

Vetic

— Oas ket gouest d'ober ar bern
in ur plas all?

Herve

— Eo, ma vifen bet ar Mestr.

Vetic

— Bez' e vi ar Mestr ebargh
nebeut amañ marteze (Tost-
a-hañ ra ouz Herve) Ur c'helou mat
in eus da gontañ dit.

Herve

— Lavar buan neuze, rak
gouzout a rez, n'ou ket kaer

p10
ur fante a basanted.

Vetig.

- Ya met ar bern Keuneud. man
a zo a re din aman.

Herwe (war c. horre)

x Gra ul lamm warnan. Deus
aman din da zorn (sachan ra
war dorn Vetig)

Vetig

p11
- Hag out te Krenn Herwe!
Aldou breman « Va zad a
zo o vont da leuskel e venaf
Prenez en deus ur plas
bihan. en tu all d'ar bourk
hag eman e sell da vont
di da Ouel Mikael ... Me
gred e tiviner ar feurrest!

Herwe

- Sell ta! Eman o vont da
feurmin e blas. O! Kaout a
ray merourien da choaz, sur:

Vetig

- Merourien. Emegout? Ne

(11)
raio e blas nemek d'e...
d'e vab-Kaer!!!

Herve

- E vab Kaer? Ha piv eo an
den erurug-se. E anavezout
a rañ?

Vetig (garrek)

- Ya... Te... Mar... Karez!...

Herve (prim)

- Me? Ni?

Vetig

- Komprenet ac'h eus?

Herve

✓ - Ya. Kompren rañ. Met un
tamm on mezevellet gant ar
c'heloi. Kement a aon am boa.

Vetig

- Aon, te? Perak aon?

Herve

- Ya Vetig. aon am boa da goll
ac'h anout. Alies ez aes en Kêr
er mizion tremenet. Me sonje
marteze az poa lakaet da

(p. 11)

x

sonj mont ivez da chom en Kêr
evel Kalz a Treoù all. Pe Pe
marteze edos war dimazin
gant gant unan eus Kêr.

Vetig

— Nag out Iod o sonjal seurt
travet evelkent Herve?

Herve (goapus)

2

— Ma feiz, me gawe ac hanout
stummet mat awalch d'ober
un itron bras en Kêr.

Vetig

p. 12

— Ro peñc'h, ober' rez joan din.

Herve

— Din me, Vetig e rize bek
ur rann-galon da Evelout
o pourmen war ar bitum,
o trailhan galleg d'ur c'brak-
astrou, gant Konfitur e-leizh
da vuzelloù!...

Vetig

— O! Herve, gouzout a rez am
eus lorc'h eus va micher

(12)

paizantes

paizantes. Paizantes ha Breizhad
Kaeloc'h Titlou ne E'heller Kaeloc'h.

Herwe

— Me ivez Vetig a zo ur gwir
Breizhad hag ur gwir paizant
Lorehus eus e vro hag e triker.
Met ma n'eo ket un druez. E man
an tamm Kozh bern Kevneud man
etreomp. Ar bern, hag an hini
en deus gourc'hemennet en ober...

Vetig

— Selaou Herwe: marteze eo
gwelloc'h evelse. Kavel da dad
a enep dimp se a greva hon
c'harantez. Ha neuze hon dimp
na vo ket un afer graet gant
hon Zud.

Herwe

— Nann! gant ma na vo ket
un afer graet hep hon Zud
a bern ar fin...

Vetig

— Me' gred Herwe, gant bolontez

p12

Done, en em garfomp tout da
'n em glevout digale.
Herve

? 91

- K'eman ket an traou ganimp
war rodou paour. Kaerh Vetic.
Ket eo da gentañ komz d'hen gud.
Vetic.

- Ar c'hentañ 'r gwellañ, Herve
gouel Mikael a zo a-benn pemp
miz amañ. Poent eo dit komz.
Herve (Sellout ara)

- Emañ va zad o tont. Ez om
da gomz outañ. Met arabat
eo dezhañ da welout amañ
avat. Treñkañ a rafe ar soubenn.
Vetic

p13

- Ez an da skrañ!

Herve (bepred o sellout)

- Nann, nann, re diwezhat! En
em skoach amañ dreiz ar
bern. Hast luan ita!

Vetic.

- A! Sell amañ un dra hag

(13)

a zisplij din-me avat: 'n em
goach level-hen ? ! ! !

Herwe

— Hast buan ita ! (He sikour sa
da ziskenn, lakat 'ra ur fagodenn
'n he sav da goach Vetic)

Vetic (sioulit)

— Komz dezhan neuze, Herwe.

Herwe

— Ya, ya, ya ! Met chom sioul.

E.H.

— Pevare diviz —

Erwan (o tont gant div fagodenn)

— Hola 'vat paotr ! 'M eus aon out
chomet da gontañ gwenmilied, pe
da selañ ar goukong, N'eo ket
Krestet Kalz ar bern abaoe

Herwe — Ma feiz ! ya, gwelet am eus
gwenmilied abaoe sur : unan da
vihanañ, ha dont a rae a-benn
din, ha se, hervez, a zo seblant
vat !

(p13)

Erwan

— Arsa! Te 'gred ar seurt diotachou - se va mab? N'eman ket mat da bem tamm ebek liziv war a welañ. He gred ac'h eus bet ur vizion bemak.

Herve

— Ur vizion? Ya paotr al lizheren o vont d'an ti all aze.

Erwan

— A ya! Bemdez - Doue ez a paotr al lizheren aze da gas ar journal. An dimezell - se a reter bemdez ur "journal agricole" mar plij!

Herve

— Bezon he deus. Gwell a - se a ouezo he micher. Gwelet an eus ivez an dimezell - se va zad.

Erwan

— A ya? gwelet ac'h eus anezhi?

ac'hanta boenn va faotrig.
M'am eus ur gentel da rei
dit eo : lezel an dimezell-se
e-lec'h m'emañ, na ?

Herve

— O ! He lezel a ran sur, va
Zad, e-lec'h m'emañ,

Erwan

— Mat, neuze, Rak pa n'eo ket
ar re gozh evit 'n en segalin
eo arabat d'ar re yaouank
en em tarc'hennin ! Te oar ?

(Mont a ra Erwan kuit)

V. H. — Pempvet diviz —

(Vetig 'zo o tiflukañ deus he loch
Herve a sell ouzh e dad o jellaat
Vetig (un tamm rust)

— Va gourc'hemennou aotrou
Herve ! Evel-se e talc'het d'o
ker ?

Herve

(14) — Digarez ac'hanon Vetic. E
gwirionez bet am eus adn.

Vetic

— Aon dirak da dad? N'out ket
ur faver abof Koulikonde
dirak an dud all. N'ouzon ket
kaer petra sonjal ouzhit!

Herwe

— O, Vetic! Te oar, an travi a sell
ouzh ar garantez a zo, a gavan me
travi diaes da lavarout d'e dud
ha dreist-holl pa ouzer a zo
enebiezh da goub eus o ferg.

Vetic (dichek)

15 — Herwe, n'out met ur c'hrener!
Me en ez plas am bife disac'her
va sac'had en un taol da
disammân va c'halon... Me am
bife lavaret e va zad, me ne
fell ket din vefe graet ar
bern keuneud amañ. Me fell
din gwelout Yvette o tont hag
o vont en-dro d'he zi... Ha

Kaeroc'h 'zo, va zad : me fell
din ez afec'h da c'houlenn
anezhi lavidon da bried. Hag,
a-benn gouel Mikael e Kemerfemp
plas he zad, peogwir en em
dennont i'n ur feurm bihan.
Vetig ha me 'zo akord. Na !

Herwe (teusk un tamm)
— ya, ya plac'hig, dont a ra brav
da gentel ganit avat. Met song
edos aze el lochig-se, ken tokt.
Ha vije aet va 'zad e Kounnar,
evel oa risk, marteze en dije
dibunet ur bern traou dival
diwar da benn. Me neuze vije
aet en egar... Ha trouz, ha bec'h
ha chao... Ha te az Ijije Klevet
tout !!! Aon am eus bet ha
kollet am eus va fenn.

Vetig

— Ha bremañ, dotrou Herwe, p'hozh
eus adkavet ho penn, e talc'hif
bepred da vernian Keuneud ?

(p15)

Herwe

- Pffutt! Klain-on, sell, gant
ar c'hozh bern Keuneud-man.

Vetig

- Me 'zo o vont da ziskouer
dit pegenn nebeud a gas a ran
outañ! (azegañ ra Vetig war
ar fagod)

Herwe (a dal d'an dud)

- Ma! me rafe evelti ivez!
(azegañ ra en he c'hichen)

Vetig

- O! Sell pegenn brav e vez
gwelet an ti du-man a dreuz
ar gwez!

Herwe

- Ya! alies a wech am eus
selllet etresek an ti-se, dre
an toull-man. Setu perak a
ra kement a boan din bernia
Keuneud aman.

Vetig

- Hozh eo an ti du-man.

p16

Herwe

— Un tamm pentur sklaer, un
toulad bleuñv. N'eus ket ezhomm
muioc'h da federat un ti kozh

Vetig

— gwelout a rez ar prenestr bihan
a-hont e tu Kleiz ?

Herwe

— gont ouzon, Vetig, end emañ
da gampr. Ne vez prenestr all
ebet digor nemetañ deus ar
beure pa grogan gant va labour
er park.

Vetig

— Herwe, ma vevfes pegement a
blijadur a ra din klevout
ac'hanoù o Kanañ war da
labour, pe o tont hag o vont war
gein da gezeg. O ! Hag arlene
pa voe prenet un tractor
du-se, sonj ac'h eus oa bet
darbet dit C'huitañ war da
bleg aze e toul-Karr ? Krenañ

(p16)
rae va c'halon gant an aon.
Herwe

p17
— Te oa er prenestr ? M'am bife
gouweet am bife bet mez h a'val.
Met, lavar din Vetic, er sizhun
dremaet n'eo ket bet digor
da brenestr. Ha na welen ket
ac'hantout er porzh ken-nebeut
Me sonje oas Klauv. N'am
eus ket Kanel er sizhun
dremaet. sell...

Vetic
— Klauv ? Me n'eus ket liv
ar "morbefrit" warnon, eo ?
Herwe

— O, nann, liv ar bara poazh
kentoc'h. Vetic.

Vetic
— N'eo ket me ba Klauv da
c'hras Doue. Met va maëronez
Bet on oc'h ober war he zro
un toullad devezhion...
seladon, Herwe. Me garfe e vefe

(17)
Kresket ar prenestroù, ma teuo
an aer vat ha c'hwec' vat ar
maezioù da leunian hon zi.
Ha neuze, me gav elec'h ma
vez bihan ha serret atav ar
prenestrou e vez ivez bihan
ha serret ar c'halonou !

Herve

— Gwir eo marteze. Met merc'h
pavour, ret vo dimp mont dre
woder, evel yob o rei yod d'e
gask, N'hellomp ket ober re a
prejou er bloavezhioù kentañ.
Digerin ar prenestrou avañ
e c'helli ober... rak se na
goust ket ker !

Vetig.

— Plantañ rin din da vihanañ
div rozenn-grap : unan a bep
tu d'an nor ?

Herve

— Ya, ya, Vetig, ha pa vint en
d'bleunioù-se en lakai war

(p17)
an treuzon haq e tapin va
"C'hodaK". Met selaeu 'ta!
piliout rafe din ur blantenn
glizin a-grap an ti. Da zaou-
lagad a zo a liv d'ar glizin.
Vetig (sirius bras)

— Met lavar din un dra, Herwe
pell-zo 'ta am c'harez?
Herwe

— Me gred, Vetig am eus da
garet a viskoazh. Met nebeut
a wech am eus bet tu da
gomz ouzhit. Pa vemp e-touez
ar yadankiz ne ramp ket
kalz van an eil ouzh egile
'vel just, rak kontet e vefe
raktal d'hom zud.

Pa oan aet d'ar skol vras
n'edos e hoazh nemet ur bugel
Pa oan chomet er ger e oa
da dro da vont en fansion
ha pa out-te chomet er ger
e oan dija aet da soudard

p18

(181)
N'eus nemet ur bloaz - zo abaoe
ma c'hellomp ober kourzhedennou
evel-hen dre laer. Ya dre laer!

Vetig
— Ma. Herve! hiziv avat omp
sivul aman...

(Diskenn reont ^{en} e tu all)

H.V.E.

— C'hwec'hwec' diviz —

(ar memes re hag Erwan o
tont gant div fagoden. Ober 'ra
un hanter tro warnañ e unan
krog en e fagod)

Erwan

— Nijet eo va labous?

Herve (da Vetig e tu all)

— Dilavar out? (Erwan a gler trouz)

Vetig

— N'on Keh, met e oan o heuil
va hunvre Kaer...

Erwan

(o tost-hañ etresek ar selavnerien

(p18)

hag en fuloret)

— O! An daou lichen!

Herve (bepred e tu all)

— Hon hunvre, hag a vezo ur
gwirvoud⁽¹⁾ a raok pemp miz
aman mar bez bolontez Doue...

Erwan (fulvreh bepred)

— Pemp miz? Petra 'sinifi' kement
man? (Disammen ra eus e fagad,

Vetig

— Lavar Herve! Modernaat a ri
an traw evit ma vo aesoc'h
va labour?

Herve

— Ya, ya Vetig. Tredan a sikour
ac'hantout.

p19

Erwan (estonet)

— Tredan ? ? ? ! ! !

Vetig

— Tredan? Ur mervel out e-sek
da gavut? Met paoz-paoz,
hag ar pae?

Herve

(1) une réalité

— O! Tredan, na debrin nag evañ
na ra, hag e bai n'eo keh bras-
bras ivez sur wech Krog da vont en-dro
Vetig

— Met petra e fell dit lavarezh
ta, farder ma 'z out!
Herve

deshebet
— A plac'hig! im eus aon on
savañt oc'h egedout war ar
gerioù breshonek rik. "Tredan" a
sinifi: Electricité. Kompren a
rez bremañ?

Vetig (o c'harzhin)
— Biskoazh Kerent all! Neuze ez
ay va digoavennerez, va ribod,
va mixer, ha tout va stal
en-dro gant Tredan evel ma
larez?

Erwan (sioulit)
— Houmañ im eus aon avat n'eo
| x keh ruz* war al labour! ...
Herve

— Ya, Vetig, n'am eus Keh a c'hoan

* ruz war al labour = mat da labourat, tik.

p 19)
e refes brevec gant al labour
da hanter da oad evel hon
mammou hag o deus feson gosh
da bemp bloaz ha daou ugent.

Vetig

— Ha te zo chentil, Herve!

Erwan (fularet)

— Ma ! me zo o vont da ziskouez
d'an durrzhell-mañ hag en
on chentil ivez. Sell... (tennan
'ra ur vazh eus e fagoden)

Herve

p 20
— Ha me, te oar, n'eus ket a
vlev war balvion va daouarn.
Mont a rin a gosh-roched
d'al labour evel m'en deus
desket va zad din ober
(Erwan a chom aketus da selou)

Vetig

— Ar Pater Erwan a zo bet
brudet a vishoazh da vezañ ur
poanier mat hag ur mestr-
menajer.

(p. 20)
Herwe

— Song : m eus pa oan trizek vloaz, am boa goulennet digant va zad va lezel d'ober un dro bennak gant an alar,

Vetig (goafus)

— D'ar c'houls-se n. ho poa ket avn eus ho tad, Astroñ Herwe ?

Erwan (outañ e unan)

— D'avoust ha me rafe avn d'am mab bremañ ?

Herwe

— Ha pa oan o retorn eus ar park, skuizh divi, e lakas va zad e zorn din war va skourz en ur lavarout : Dale'h song mabig, emezañ, un devezh a vo pa vi penn-menaf : Ma teues un deiz d'ar Koan hep bezañ skuizh e c'helli larout e vo bet hennezh evidout un devezh kollek

(p 20)

Erwan (outan e unan)

— Song am eus!

Vetig

— Ya start eo hon micher,
Het desket : zo dimp gant hon
zud Kavut droufais ha
Karantez evit douar hon
Zadon Kozh.

Erwan

— Ret eo lavarout eo graet an
douar-mañ an eil evit egile.

Herwe

— Ya ! ha ni ray ar memes tra
evit hon bugale, mar bez
bolontez Doue.

Vetig (sient evel ur bedan)

— Hon bugale ! (Kreñvach) Ha
picture aniv a ri d'az mab
henañ ? Herwe ?

Herwe

— Herwe ? Nann ! o, nann ! !
Erwan ! evel e dad Kozh, hag
evel Sant bras Bro Dreger

21

(p21)

Erwan

— Ur Wamig lihan ? Met, met
n'ouzon ket petra c'hoarvez din !
N'ouzon ket perak e sab an
dour d'am daoulagad ?

Herve (gorrek)

— Humvrou ! Tr bern a zo aze
bepred. paour-Kaezh Vetig !

Erwan

— N'oulas ket bezan gwelc'het ganto
ez an da skerran...

Vetig

— Hag e talc'hi da vernian ?

Herve

— Rin ket ! Sell ! ez an raktal
da gant va zad. Chom aze
daou vunut.

Vetig

— Gortoz rin. Met hast-buan.

V. E.

— Seizhvet diviz —

(Vetig a gan, harp e c'heim er

(p 21)
Bern Keuneud (ar ganaouenn e
c'heller dibab) amañ eo skrivet
ar peiz kentañ eus "Chom e
Breizh-Izel" gant A. Boreher)

Vetig (o Kanañ)

11 Plac'hig yaouank perak 'ta tec'hel
11 Pell dim euz da vanm ha da dad
11 Perak kuitat da vro Breizh-Izel
11 Lec'h mae out evurus ha mat.

(Erwan a deu war wel en
eur waskennat da rei da
c'houzout da Vetig emañ aze.)

Erwan

— Heum! Heum

(Vetig ra ur sell hag a dalch
da ganañ)

11 Ankenaz ar c'heriou gant o fals-madon
11 Eno lec'h madou e Kevet trubuilhou
11 O! chom e Bro da gavel

(p22)

« Chom, chom en Breizh-Hzel
« O! chom en Bro da gavel
« Chom, chom en Breizh-Hzel.

Erwan

— Heumm! Heumm (Kreñv Kaer)

Vetig (a wel Erwan)

— O! Paotr Erwan!

Erwan

— Pardon, dimezell. "Troc'het am
eus e gan d'an eostig!

Vetig (rec'het)

— O! Ha tapet ar-hanñ en ho porzh.

Erwan

— Marteze oa ket ar wech kentañ?

Vetig

— O! Me astur deoc'h, Erwan!

Erwan

— Da c'hras Doue, dimezell, n'ou
na dall, na bouzar, naq imobu...

Vetig

— Neuze ta hoc'h eus klevet ho
mab ha me gant hon c'haoz?

Erwan

p. 23

— H. hellan ket lavarout eo
brav-brav ar pezh am eus graet
met seladonet am eus, ya, ha klevet.

Vetig

— Neuze 'ta e buzoc'h omp
akord da zimezin a-raok
gouel Mikael ha da gemer
feurm na zad ?

Erwan (trein a
ra da gant an dud)

— Hounnan avat n'he deus ket
a riv d'he davulagad !....

(da Vetig)

— Hola ! dimezell Gwette ! C'hwi
zo ur plac'h kreak ha krenn
war a welan... Met, met
bremen emañ ar c'hiz gant
an dimezelled da vont da
glask ur pried evelse ?....

Vetig (dichek)

— Se, vez divuzh ma tegouezh
Erwan... Ar re yaouank an
deiz a hiziv, kustum da regañ

(23) as-ambles er skoliou mesk-mesk
eo kalz frankoc'h an darempredo
etrezo.

Erwan

— Evelse ! welañ, va flac'h. Rak
me lavar deoc'h ma vije deut
va gwreg da ginnig din ar
pezh hoc'h eus kinniget d'am
mab am bife roet avel dezhi
evel d'ur pezh divergont?

Vetig (gant un aer ofanek)

— Neuze e tremenet ac'hann
evit ur pezh divergont. Erwan?

Erwan

— Nam eus ket lavaret se, na
sonjet zoken. Gout a ran ez
eus kalz a c'hiziu nevez gant
ar yavankiz. Memes tra e
Kevan peraos hoc'h aet un
tammig pell ganti.

Vetig (reut awalc'h)

— Un tamm pell ganti? War
va feiz ! n'eus bet met darem.

(23)

predou fur etre ho mab ha
ma. Ne welan ket petra ho
pefe da rebech dimp. Erwan,

Erwan

— Na facht ket, Gvette, ne
felle ket din lavarout-se
Nann, nann, nann. pell a-se!

Met davoust hag an tadou
hag ar mammou e vefe graet
dezho bremañ "dragon paper"⁹
: Ez homm ebet ken eus o ali;
ez homm ebet ken eus o c'husket
Pebezh bed! va Doue!

Vétiq

— Met aet eo Herve d'ho klask
Erwan, dres end eeün evit
goulenn diganoc'h diskar ar
rogerenn-se (diskouez-ra ar
beñn Keuneud) ho pda gourc'he-
mennek dezhañ sevel etre an
dau feurm evit ma'n em
welomp mui; ha lavarout
deoc'h pegen bras eo hon

p 24

c'haranter an eil e Kewer egile
ha penaos na c'hwitozomp
nemet hoc'h asant evit
dimezin.

Erwan

— Ur ger, arak mont pelloc'h:
gouzout a rit yvette, n'eus
bet darempred ebet etre ho
tud ha ni abave dek vloaz.
N'am eus ket ankouet c'hwit
en devoe ho tad troc'het ar
geot din eus dindan va greid.

Vetig

— Ha petra e fell deoc'h
cavaraout ta, Erwan?

Erwan

— Ac'hanta: Ho tud o devoa
donobet va Zonton Kozh Vitan
ha prenet digantan, m'arvoh
en hanter-briz, al lodenn
douar-se, aze e toull va dor
koulz larout. Ha Kement-se hep
rei petra din da c'hwitozomp.

24
Nann, n'on ket evit ankouez se
yvette! Met reh eo din anzan
: deoc'h e hwi n'am eus betra
da rebeck, se 'zo sklaer.

Vetig

— Erwan, ober a rit ur fazi
Va Zud, Klevet am eus anezho
o Kontañ meur a wech. n'o devoa
Ket donbet tamm ebet ar
pawtr Kozh. Ha paëet o devoa
an duar ur briz uhel. Ha
m'o devoa graet afer gant
Vitanh eo dre ma asure
dezho na werzhfe biken deoc'h
Abalamour da betra? Se na
sell ket ac'hano!

Erwan (goude chom
ur momead da sonjal)

— Krediñ 'ran e lavaret ar
wirionez Yvette, ha neuze eo
me a 'zo bet sod oc'h ober
va fenn fall e-pad dek
vloaz... Rak pa sonjan, ya

marthe an tontou Kozh en devoa
 un Gamm imor ouzhin. Ober a
 raen Kentel dezhan ur wech an
 amzer pa welen anezhan o vont
 re-hell war ar boeson. Ha
 n'eus netra evel ar wirionez da
 lakat an dud da feukañ...

Vetig

— ! Me Erwan n'on ket evel
 tout an dud. Me gar ar
 wirionez dreist pep tra.

Erwan (oc'h astenn e
 zorn da Vetig)

— Mont a rin da gaeub ho
 tud evit an deizion, Yvette.

H.V. #.

— Eizhwel diviz —

(Herve o tont gorrek ha nec'hek
 a wel Erwan Krog e dorn Vetig.)
 Herve.

— Met petra 'zo ? C'hwit aman.
 va zad ?

(25)

Erwan

- Ya, va mab, ha sell aman
da zañvez-pried!

Herwe

- Na gomprenañ ket mat! O
hunved on 'n eus avn?

V'etig (laouen ha seder)

- Nann, nann Herwe n'eo ket
un hunved paoz-paoz. E-pad
m'edos o klask warlerc'h da
dad. Erwan ha me hon eus
dibunet ar gudenn en berr gomzou

Erwan

- Va mab: N'eo ket brav-brav
ar pezh am eus graet. Edon
aze o seladenn ho kaoz drek ar
Ibern Keuneud, ha komprenet
am eus bremañ n'emañ ket
e blas aze.

Herwe

- Neuze, va zad, ez an da
danfoeltrun ar c'heuneud-mañ
di ar penn all. Uheloc'h a se

e savo ar bern (Kregin'ra da
bellaat fagodenno.

Vetig

— Selavet Erwan: un dra am
eus da ci houlenn diganeoc'h
ci hoazh. Ur ci bras!

Erwan

— Ci hoazh un dra. Ha n'hoch
eus ket bet ur ci bras kaer
awalc'h p'am eus asantet
rei deoc'h va mab pennter?

Vetig

— Pa ~~amp~~ ni bugale e veze
graet un tantad aze bep bloaz
war ar blasenn en derc'hent
gouel yann. Me garfe e vije
adkroget gant ar ci biz er
bloaz-mañ evit siellañ hon
akord. Plijadur am defe o welout
o tevin aze ar ci heñved-mañ
hag o deus lakaet trubuilh
dimp hon dave...

Erwan

(26)

- Plantet am eus, daou vloaz-
'zo ur blantenn aval e plas
an tantad!

Herwe

- Va zad, ar blantenn 'zo
sech! Diskouez 'ra deoc'h
oa ket e flas end.

Erwan

- Ra vezo graet neuze ho
polontez bugale. Met arabat
eo Koufonin traou. Mat, vefe
deoc'h mirout al lodenn
vrasañ eus ar c'heumeud -
man da domman en ho ti
er goañv da zont. Pegen
degemerus an ti pa vez tan
en oaled! Un toullad fagod
e c'hellot mirout evit an
tantad, mar gra se plijadur
deoc'h avat. Met n'eo ket
strongezh a vank en amzer
a ren di ober tantadon!..

Vetig (o welout Herwe

(26)

o chom da sonjal;
- Trugarez deoc'h Erwan. Ha te
Herwe kollet ac'h eus da deod?
Pe out beuzet el levezeg?
Herwe

- Vetic: Emaon o sonjal 'n em
gwellañ mignon. Ur c'hamalad
servij din leus Kastes Kerner
du-hont. Ur soner binion. Rel
vo fedin hennezh d' hon eured
... gant e sach binion evel
just.

Vetic
- O! Pegen brav: un ton binion
ha pegen breizhat! Ha tennet
vo ar foltredor war borched
an Hliz?

Erwan
- Aho Vetic. N'it ket war nij.
n'omp ket erru c'hoazh en deiz.
- Met te Herwe, ambrog bremañ
d' ar ger ar plac'h yaouank-
mañ ha lavar d' he zud e

(26)
Komzin outo dizale. Ez an raktal
da gas ar c'helou d'ez mamm
N'am boa ezhommen ebet d'he
gerwel aman. Rak divinet am
eus. hi oa fell 'zo a du
ganit. N'eo ket gwir va mab?

Heve (Krog e dorn Vêtig)
- Evel-just va zad.

p 27
Erwan (d'an dud,
- Ha me lavar ma vife an
holl yaouankizou hanwal ouzh
an dave den yaouank-man
na vife ket ezhommen da sevel
mogerennou na ... bernion
Kerneud etre ar familhou,
etre an amezeien, etre ar
baizanted, etre ar Bretoned.

(Saludin-ra)

Rideoz.

A. Duval

Echuet an 3 a viz c'hewrer 1964

Pep gwir miret strizh.

65523

F 0,69

4 D